

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง และการให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) (๙) มาตรา ๑๑ วรรคสาม และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบข้อ ๑๑ (๓) (๔) ของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง และการให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว”

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“ทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้ผู้สูงอายุเสื่อมเสียสุขภาพ หรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือการทำความผิดทางเพศต่อผู้สูงอายุ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพจิต หรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ว่าผู้สูงอายุนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า

(๑) การหลอกลวง การกล่าวเท็จ หรือให้ผู้สูงอายุกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากผู้สูงอายุ หรือ

(๒) การใช้ให้ผู้สูงอายุกระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้สูงอายุจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“ทอดทิ้ง” หมายความว่า ละเลยไม่เอาใจใส่ดูแล หรือไม่ดูแลเป็นระยะเวลานานอันอาจเกิดอันตรายต่อกายหรือจิตใจของผู้สูงอายุ

ข้อ ๓ ผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง หรือผู้ใดที่พบเห็นผู้สูงอายุถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานงานให้นักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้การช่วยเหลือต่อไป

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้แจ้งอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสำนักงาน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานงาน ให้นักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้การช่วยเหลือต่อไป

ข้อ ๔ การดำเนินการช่วยเหลือให้ดำเนินการด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้สูงอายุถูกทารุณกรรม

(ก) ให้แยกผู้สูงอายุไปพักอาศัยในสถานที่อื่นซึ่งมีความปลอดภัย ทั้งนี้โดยคำนึงถึง ความสมัครใจของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

(ข) นำผู้สูงอายุไปตรวจสุขภาพกาย สุขภาพจิต

(ค) สอบถามข้อเท็จจริง พฤติการณ์ของการถูกทารุณกรรม

(ง) กรณีการทารุณกรรมเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลภายนอกให้แจ้งความ ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด โดยรวบรวมพยานหลักฐานอันเกิดจาก การตรวจร่างกาย หรือจากการสอบข้อเท็จจริงส่งพนักงานสอบสวนด้วย

(จ) กรณีการทารุณกรรมเกิดจากการกระทำของบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ด้วย และเป็นเรื่องไม่ร้ายแรง ให้นักสังคมสงเคราะห์ให้คำแนะนำแก่ครอบครัว หรือบุคคล ที่ผู้สูงอายุอยู่ด้วย เพื่อทำความเข้าใจให้สามารถดูแลผู้สูงอายุมิให้ถูกกระทำทารุณกรรมอีก แต่ถ้าเป็นกรณีที่ การกระทำทารุณกรรมที่ร้ายแรงให้ดำเนินการตาม (ง) โดยอนุโลม

(ฉ) ให้การฟื้นฟูสภาพร่างกาย สภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ให้กลับไปสู่สภาวะปกติ และ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัวหรือบุคคลที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วยในกรณีที่ไม่สามารถ ฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัวหรือบุคคลที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วยได้ ให้ดำเนินการ นำส่งผู้สูงอายุเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์คนชรา เว้นแต่ผู้สูงอายุไม่ยินยอม

(๒) กรณีผู้สูงอายุถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(ก)ให้นำผู้สูงอายุไปพักอาศัยในสถานที่ปลอดภัยตามความเหมาะสม

(ข) สอบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ของการถูกแสวงหาประโยชน์ และกรณีจำเป็น ให้ดำเนินการประสานงานเพื่อจัดให้มีการตรวจสุขภาพกาย และสุขภาพจิต

การสอบข้อเท็จจริงให้รวมถึงการสอบข้อเท็จจริงถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นตัวการ หรือเป็นนายหน้าในการนำผู้สูงอายุมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้สูงอายุถูกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอันเป็นความผิดทางอาญา ให้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด

(ค) ให้การฟื้นฟูสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ หรือฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุตามความต้องการ และความเหมาะสม

(ง) กรณีผู้สูงอายุประสงค์จะกลับไปอยู่กับครอบครัวหรือบุคคลซึ่งผู้สูงอายุมีความประสงค์จะไปอยู่ด้วย ก็ให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมของครอบครัว

(๑) กรณีผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง

(ก) ในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้หน่วยงานรับเรื่องนำผู้สูงอายุส่งบ้านพักฉุกเฉินของ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุคนแดงของกรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริง สืบหาญาติ หรือให้การช่วยเหลือตามควรแก่กรณีต่อไป

(ข) ในจังหวัดอื่น ให้หน่วยงานรับเรื่องนำผู้สูงอายุส่งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือบ้านพักเด็กและครอบครัว หรือบ้านพักฉุกเฉิน เพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริง สืบหาญาติ หรือให้การช่วยเหลือตามควรแก่กรณีต่อไป

ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้สูงอายุตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ช่วยเป็นเงินได้ตามความจำเป็น และเหมาะสมเป็นค่าพาหนะเดินทาง ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม หรือค่ารักษาพยาบาลเบื้องต้นได้เท่าที่จ่ายจริง ครั้งละไม่เกินห้าร้อยบาท

การอนุมัติให้การช่วยเหลือในท้องที่กรุงเทพมหานครเป็นอำนาจของอธิบดีกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย ในจังหวัดอื่นเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ การดำเนินการช่วยเหลือใดๆ ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ครอบครัว ชุมชน หรือบุคคลที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัว ชุมชน หรือบุคคลซึ่งผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ การให้คำแนะนำ ประเมิน หรือการดำเนินการอื่นใดในการแก้ไขปัญหาครอบครัวรวมทั้ง
ปรึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคดีและเรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ อันควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย
สามารถติดต่อขอรับคำปรึกษาได้จากงานสังคมสงเคราะห์ งานให้คำปรึกษาปัญหาทางครอบครัวและ
ปัญหาชีวิต คลินิกให้คำปรึกษา บริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ หรือบริการอื่นของหน่วยงานภาครัฐ
และภาคเอกชน

กรณีเห็นว่าผู้สูงอายุเดือดร้อนและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น
ให้ดำเนินการประสานส่งต่อการดำเนินงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๗ ให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ในการสอดส่องดูแล
ผู้สูงอายุในพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ และเป็นเครือข่ายในการคุ้มครองทางสังคมด้านผู้สูงอายุ

ประกาศ ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ประชา มาลินนท์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์